

Forårsfornemmelser ... Ugebrev nr. 2, 19. juni 2001

Foråret i Zackenberg er i fuld gang. Det er en af de dejligste tider på disse kanter. I den første tid har solen været fremme det meste af tiden og både morgenkaffen og aftenkaffen er blevet nydt udendørs på bænken rundt om messen. Adskillige aftener har det været svært at komme til køjs, bl.a. fordi det er så dejligt at opleve midnatssolen, som glimter i sneen og giver de omkringliggende bjerge et særlig smukt skær. Stedvis ses de smukkeste isformationer, som er dannet ved gentagende tø om dagen og efterfølgende frost om natten.

De fleste som kommer til Zackenberg på denne tid af året har travlt den første tid. Alt skal klargøres og efterses inden sæsonen rigtig starter. Det gælder for os, som skal have måleprogrammer, instrumenter, og hele stationen op at køre. Men det gælder også de mange øvrige gæster her i Zackenberg. De fleste af fuglene er just ankommet, og de skal i løbet af kort tid i gang med årets familieudvidelse. I den lille sø nær stationen viser havlit-hannen sin pragt overfor hunnen ved at rejse sig i vandet, kaste hovedet tilbage og efterfølgende svinge de meget lange halefjer frem og tilbage. Sandløberne jagter hinanden parvis i luften i timevis kun afbrudt af korte pustepauser på jorden. Snespurvene er ankommet, og deres sang får en til at tænke på det hjemlige fuglekor.

En særlig gæst i år er et sneuglepar. Stedets fugleekspert har fundet reden. Siden har en mindre gruppe i tilpas afstand nydt synet af disse store elegante fugle. Den næsten helt hvide han holder udkig. Den noget større hun har flere pletter og virker mørkere på afstand. Hun er derfor bedre skjult, når hun ligger på reden. Det er ikke første gang, at ynglende sneugler er observeret i Zackenbergdalen - men alligevel en sjælden og kærkommen gæst, som nok skal give anledning til lidt flyveopvisning, når de dunede unger ser dagens lys.

I år har der været et moderat snedække i dalen, og der ligger stadig flere steder 20-40 cm sne. Dette har givet os mulighed for at undersøge nærmere hvilken rolle sne og den frosne jord spiller på udveksling af drivhusgasser (f.eks. kuldioxid) i den tidlige del af sæsonen. Det meste af sommeren eksisterer en ligevægtssituation, hvor kuldioxid som produceres i jorden, giver anledning til en tilsvarende frigivelse af kuldioxid fra jordoverfladen, og som således kan måles. Men det er usikkert, om man kan tale om en ligevægtssituation nu, hvor den sidste sne smelter, og vandet i de øverste jordlag smelter. Dette skyldes, at frossen jord kan fange og indeslutte gasser, således at en del af den kuldioxid som er produceret om vinteren først frigives til atmosfæren nu under optøning. Dermed frigives kuldioxid med en ganske betydelig forsinkelse. En tidsmæssig forskydning af frigivelse af drivhusgasser i forhold til produktion kan være vigtig i relation til sæsonændringer i atmosfærens indhold af drivhusgasser. Sidstnævnte er en vigtig parameter i globale klimamodeller og dermed forudsigelsen af fremtidens klima.

Pludselig skiftede vejret. De sidste fem dage har solen gemt sig bag tåge og lave skyer, lufttemperaturen er faldet til lidt over frysepunktet, og landskabet er blevet dækket af op til 8 cm nysne. Det er som om vinteren ikke rigtig vil slippe sit tag. Kun moskusokserne synes upåvirket af vejrskiftet.

Indendørsaktiviteterne er steget markant herunder databearbejdning, oprydning og hygge. Alle venter spændt på solens tilbagevenden. Ikke mindst en række småfugle, som formentlig må se deres æg druknet i kold vand. En rigtig kold og blæsende nat valgte en hvid jagtfalk at slå sig ned på stationens mast. Siden er denne imponerende hvide jæger blevet set flere gange bl.a. jagtet af lille kjoje.

Forhåbentlig letter tågen snart, så morgenkaffen atter kan nydes i solen og Morten Rasch og jeg en sidste gang i denne omgang kan nyde de pragtfulde omgivelser inden turen går til København.

Tak for denne gang,
Bo Elberling